

Vedtak i Transportklagenemnda - Fly

Sammendrag

Krav om standarderstatning grunnet kansellering som følge av streik.

Dato

03.12.2019

Saksnummer

2019-00767

Tjenesteytere

LOT Polish Airlines

Klager har i det vesentlige anført

Klager med reisefølge (tilsammen to personer) skulle reise fra Oslo til Warszawa den 26. oktober 2018 kl. 10.40 med flight LO482. Flyet ble kansellert, og klager ble booket om til ny flyvning kl. 19.40 samme dag.

Klager anfører hovedsakelig at LOT Polish Airlines ikke har bevist tilstrekkelig årsakssammenheng mellom streiken og klagers flyvning. LOT Polish Airlines har heller ikke bevist at det ble foretatt tiltak for å forhindre den aktuelle kanselleringen. Det vises til klagers kommentarer for ytterligere detaljer.

Klager krever standarderstatning 250 euro per person i henhold til EU-forordning 261/2004.

Tjenesteyterne har i det vesentlige anført

LO482 ble kansellert grunnet mangel på crew som følge av en ulovlig streik blant LOT Polish Airlines cockpit- og kabinansatte. Streiken varte fra 18. oktober 2018 til 1. november 2018.

Streiken ble opprinnelig organisert av en årsak som ble lagt frem under streikeavstemningen og streikerne krevde bedre lønnsvilkår. I mellomtiden ble streikeårsaken forandret. LOT Polish Airlines gikk således til domstolene for å få vurdert om en slik streik var å anse som ulovlig. I september 2018 fikk de rettens avgjørelse hvor det ble uttalt at streiken ville være en ulovlig streik. Det var lange forhandlinger forutfor streiken.

Dette er ekstraordinære omstendigheter som begrenser flyselskapets ansvar. Det henvises til innledningen til EU-forordning 261/2004 hvor blant annet streik står oppført som en typisk ekstraordinær omstendighet.

Hendelsen er ikke kompensasjonsberettiget da årsaken var ekstraordinære omstendigheter utenfor LOT Polish Airlines kontroll.

LOT Polish Airlines kan ikke imøtekomme klagers krav.

Nemnda bemerker

Klager med reisefølge (tilsammen to personer) skulle reise fra Oslo til Warszawa den 26. oktober 2018 kl. 10.40 med flight LO482. Flyet ble kansellert, og klager ble booket om til ny flyvning kl. 19.40 samme dag.

Kansellering gir rett til standarderstatning med mindre flyselskapet godtgjør at innstillingen skyldtes ekstraordinære omstendigheter som ikke kunne vært unngått selv om alle rimelige tiltak var truffet, jf. EU-forordning 261 / 2004 artikkel 5 og 7.

I dette tilfellet skyldtes kanselleringen en streik utført av kabinbesetningen og pilotene i LOT med støtte fra fagforeningene. Streiken varte fra 18. oktober 2018 til 1. november 2018. Streiken skyldtes krav om endringer i de ansattes arbeidskontrakter og selskapets oppsigelse av fagforeningsleder, Monika Zelazik, som var ansatt som flyvert. Forut for streiken ble det forhandlet uten resultat. Flyselskapet gikk til retten og fikk medhold i at streiken var ulovlig. Streiken endte med en avtale om at Zelazik skulle reinnsettes og at fagforeningene ikke skulle gjøres ansvarlige for streikeutgiftene. Videre ble det avgitt løfte om at management skulle starte arbeid med nye arbeidsbetingelser.

EU-forordningen nevner i sin fortale at streik kan være et eksempel på en ekstraordinær omstendighet som medfører at flyselskapets forpliktelser bør være begrenset eller bortfalle. Forordningen sier imidlertid ikke at enhver streik som rammer flyselskapets drift må anses å ligge utenfor dettes kontroll.

EU-domstolen avsa 17. april 2018 en dom i sak C-2018/258 vedrørende såkalt «ville streiker». Det dreide seg om massiv sykemelding fra de ansatte som svar på at et flyselskap uventet varslet en omorganisering av selskapet.

Domstolen bemerket at forordningen fastsetter to kumulative betingelser for at en begivenhet kan betegnes som "ekstraordinære omstendigheter":

- 1) Den må ikke på grunn av sin karakter eller opprinnelse være en del av flyselskapets sedvanlige aktivitetsutøvelse, og
- 2) Den skal ligge utenfor selskapets faktiske kontroll.

Det bemerkes videre at det forhold at det fremgår av fortalen til forordningen at streik kan være å anse som en særlig omstendighet, ikke betyr at en streik nødvendigvis og automatisk gir grunnlag for ansvarsfritak. Det må vurderes fra sak til sak om de to ovennevnte betingelser er oppfylt.

Det påpekes videre at begrepet "ekstraordinære omstendigheter" skal tolkes strengt.

I ovennevnte sak mente EU-domstolen at de to betingelsene ikke var oppfylt, idet omstrukturering og reorganisering er en del av den normale forvaltning av en virksomhet. Flyselskapene kan følgelig regelmessig bli konfrontert med uenighet og konflikter med hele eller deler av sitt personale i forbindelse med sin aktivitetsutøvelse. En streik er en risiko selskapet løper ved slik omstrukturering/reorganisering, og er en del av flyselskapets aktivitetsutøvelse. Den aktuelle streiken mente retten ikke kunne anses å ligge utenfor flyselskapets effektive kontroll, ettersom den skyldtes en avgjørelse truffet av selskapet.

Domstolen bemerker videre at den omstendighet at streiken i henhold til tysk lovgivning kunne betegnes som en "vill streik", idet den ikke ble formelt innledet av en fagforening, er uten betydning i forbindelse med vurderingen av begrepet "ekstraordinære omstendigheter" ettersom å skille mellom de streiker som på grunnlag av nasjonal lovgivning er lovlige, og de som ikke er det, vil medføre at passasjerenes rett til erstatning vil være avhengig av lovgivningen i hver enkelt medlemsstat, hvorved målene med forordningen om å sikre et høyt beskyttelsesnivå for passasjerene så vel som like betingelser for flyselskapenes aktivitetsutøvelse innenfor Unionens område, ville bli brakt i fare.

EU-dommen har betydning for alle streiker, ikke bare de som kan betegnes som "ville streiker". Om streiken er lovlig eller ikke i henhold til nasjonal lovgivning er som nevnt uten betydning. Etter dette vil streik blant ansatte i eget selskap, lovlig eller ikke, ikke automatisk anses som en ekstraordinær omstendighet i forordningens forstand dersom den på grunn av sin karakter eller opprinnelse må anses å være en del av flyselskapets vanlige aktivitetsutøvelse og faktiske kontroll. Nemnda er imidlertid av den oppfatning at det ville føre for langt å tolke dommen slik at enhver streik blant flyselskapenes ansatte generelt ikke kan være en ekstraordinær omstendighet. Hver sak må undergis en konkret prøvning av omstendighetene, slik domstolen gir uttrykk for.

I nærværende sak legger nemnda til grunn at det dreide seg om en streik som bare gjaldt piloter og kabinpersonale ansatt i LOT. Videre at det var en konflikt som gjaldt arbeidsavtalen mellom de ansatte og selskapet, der selskapet ikke ville imøtekomme de ansattes krav. Konflikten gjaldt også oppsigelse av fagforeningsleder og flyvert Monica Zelazik. Pilotene svarte med streik. Det dreide seg følgelig om uenighet og konflikt med deler av selskapets personale i forbindelse med selskapets aktivitetsutøvelse. Avtalen som gjorde at streiken ble avblåst, ga de streikende stort sett medhold i deres krav. En løsning lå følgelig innenfor selskapets faktiske kontroll.

På bakgrunn av det som uttales i EU-dommen gjengitt over, må forholdene i dette tilfellet anses å ligge innenfor flyselskapets vanlige virksomhet og innenfor dets faktiske kontroll.

Mindretallet – forbrukernes representanter – er enig i at denne streiken ikke er å anse som en ekstraordinær omstendighet som fritar selskapet for ansvar. Etter mindretallets

syn har det imidlertid ikke relevans for utfallet av vurderingen at avtalen som gjorde at streiken ble avblåst, ga de streikende stort sett medhold i deres krav.

Nemnda har etter dette kommet til at denne streiken ikke er anse som en ekstraordinær omstendighet som fritar selskapet for ansvar.

Klager har fremsatt krav om standardkompensasjon på 250 euro per person i henhold til EU-forordning 261/2004.

Nemnda anbefaler at klager gis medhold.

Vedtak

Transportklagenemnda - fly anbefaler at flyselskapet LOT Polish Airlines utbetaler 250 euro per person, til sammen 500 euro.

Nemndas representanter

Vibecke Groth (leder)

Kristoffer Sørli (Forbrukerrådet)

Borgar Sandvik (Forbrukerrådet)

Stina Myhre Mevassvik (Norwegian Air Shuttle)

Camilla Dragvoll (Ticket)